

Esteettömyysdirektiivin kansallinen täytäntöönpano

**Emilia Sormunen
Hankepäällikkö**

20.9.2022

Sisältö

1. Esteettömyysdirektiivi
2. Kansallinen täytäntöönpano
3. Sähkökirjat
4. Kohtuuton rasite ja perusteellinen muutos
5. Valvonta
6. Kysymyksiä

Esteettömyysdirektiivi 1/2

- Tavoitteena yhtenäistää sisämarkkinoita
 - Harmonisoidaan eri lähestymistavat Euroopassa
 - Mahdollisuus tarjota tuotteita tai palveluja vapaasti EU:n alueella
- Parantaa vammaisten henkilöiden ja muiden toimintarajoitteisten henkilöiden itsenäisen asioinnin mahdollisuuksia ja osallistumista yhteiskuntaan
- Taustalla komission vammaisstrategiat ja YK:n vammaisyleissopimus

Esteettömyysdirektiivi 2/2

- Soveltaminen alkaa 28.6.2025
- Siirtymäaikoja jopa vuoteen 2030 asti
- Soveltamisalaan kuuluu tietyt tuotteet ja palvelut
 - Niiden tulee jatkossa täyttää esteettömyysvaatimukset, jotka määriteltä direktiivin liitteessä I.
- Sovelletaan sekä yksityiseen että julkiseen toimijaan, kun tuotteita tuodaan markkinoille tai palveluja tarjotaan kuluttajille.
 - Suuri vaikutus yksityiseen sektoriin, esim. verkkokauppa, sähkökirjat ja esim. liikenteen palvelut

Kansallinen täytäntöön- ja toimeenpano

- Työryhmä koostunut kahdeksan ministeriön edustajasta ja asiantuntijoista Vammaisfoorumista ja EK:sta.
 - STM koordinoi työtä, esitettävät lait LVM, VM ja SM hallinnonaloilla
- EU:n komissio koordinoi epävirallista yhteistyöryhmää, joka tukee kansallisessa toimeenpanossa
- Tullaan perustamaan seurantaryhmä vuoden 2023 alusta ?

Sähkökirjat

- Vaatimukset koskevat kaikkia sähkökirjoja, joita edelleen tarjotaan kuluttajille 28.6.2025 jälkeen
- Vaatimukset annetaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella
 - Yhdenmukaistetut standardit, joita noudattamalla voi osoittaa täyttävänsä vaatimukset
 - Sähkökirjojen osalta on jo olemassa esim. ePub-formaatti (asetuksen tasolla todetaan, että vaatimukset voi täyttää parhaiten noudattamalla ePub-formaattia).
- Sähkökirja määriteltäisiin digipalvelulaissa ja sähkökirjan tarjoaminen palveluna kuluttajalle tulee olla saavutettavaa

Digipalvelulaki

2 §

12) sähkökirjalla kuluttajalle tarjottavaa teksti- tai graafisessa muodossa olevaa tiedostoa tai tiedostojen kokonaisuutta, joka on yksilöity julkaisuun liittyvällä pysyvällä tunnisteella;

3 a luku

10 a § Luvun soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan ainoastaan:

1) henkilöliikennepalvelujen, sähkökirjojen ja verkkokauppojen palveluihin;

10 c §

...sähkökirjoina tarjottavien digitaalisten palvelujen on oltava saavutettavia siten, että niitä voidaan käsitellä, lukea ja käyttää ja niissä voidaan navigoida.

Asetus

4 §

- varmistettava, että sekä ääntä että tekstiä sisältävä sähkökirja tarjoaa synkronoitua tekstiä ja ääntä
- varmistettava, että sähkökirjan digitaaliset tiedostot eivät estä avustavaa teknologiaa toimimasta moitteettomasti
- varmistettava, että pääsy sisältöön, navigointi tiedostosisällössä ja näkymässä, dynaaminen näkymä mukaan luettuna, sekä sisällön esittäminen selkeällä, joustavalla tavalla on varmistettu käyttäjän valintojen mukaan
- varmistettava, että sisällön vaihtoehtoiset esittämistavat ja sen yhteentoimivuus eri avustavien teknologioiden kanssa on mahdollistettu siten, että sisältö on havaittavissa, ymmärrettävissä, hallittavissa ja toimintavarma
- varmistettava, että sähkökirjat on tehty helpommin löydettäväksi välittämällä metadatan avulla tietoa niiden esteettömyysominaisuuksista
- varmistettava, että digitaalisten oikeuksien hallintamenetelmät eivät estä esteettömyysominaisuuksien toimintaa

Kohtuuton rasite ja perusteellinen muutos

Talouden toimijan tulee soveltaa esteettömyysvaatimuksia vain siinä määrin kuin:

- ne eivät aiheuta kohtuutonta rasitetta tai
- aiheuta tuotteen tai palvelun perusteellista muutosta.

- Jos talouden toimija vetoaa tällaiseen poikkeukseen, tulee sen tehdä tästä arvio ja ilmoittaa siitä valvovalle viranomaiselle.

Valvonta

- Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain valvontaviranomaisena jatkaisi Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikkö.
- Sähköisen viestinnän palvelujen ja liikenteen palvelujen (esteettömyystieto) osalta valvonta olisi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomissa. Myös tuotteiden markkina- ja valvonta olisi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomissa.
 - Jatkossa tehtävien yhdistäminen voi olla tarkoituksenmukaista. Selvitystyö on käynnistymässä ministeriöissä (LVM ja VM).

Saavutettavuusvalvonta

- Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikkö vastaa nykyisen digipalvelulain saavutettavuusvaatimusten valvonnasta koko Suomessa.
- HE:ssa yksikölle esitetään myös sähkökirjojen, verkkokauppojen, pankkien, sijoituspalveluiden ja henkilöliikenteen digitaalisten palveluiden sekä suoratoistopalveluiden käyttöliittymien saavutettavuuden valvontaa.
- Yksikkö neuvoo, suorittaa valvontaa ja käsittelee kanteluita.
- Lisää tietoa yksikön verkkosivuilla saavutettavuusvaatimukset.fi
- HUOM: koska lainsäädäntö ei ole valmis, ESAVI ei ole vielä toimivaltainen viranomaisena tulkitsemaan uusia säännöksiä

Kiitos!

emilia.sormunen@gov.fi
eetu.komsi@avi.fi